

Ministerieel besluit tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen parochiekerk Sint-Martinus, uitbreiding van de bescherming (BSG van 13.10.1943) tot de volledige kerk met bijhorend kerkhof in Hamme (Moerzeke)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, met inbegrip van de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken, zoals opgesomd in de lijst als bijlage bij dit besluit, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische, de artistieke en de sociaal-culturele waarde als monument:
Parochiekerk Sint-Martinus, uitbreiding van de bescherming (BSG van 13.10.1943) tot de volledige kerk met bijhorend kerkhof, gelegen in
Hamme, Dorp zonder nummer
bekend ten kadaster:
Hamme, 3de afdeling, sectie B, perceelnummers 1113 en 1114
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

Behoudens de uit 1740 daterende achtkantige renaissancetoren boven het ingebouwde portaal werd de driebeukige, classicistische Sint-Martinuskerk in één bouwcampagne van 1767-1771 naar ontwerp van de belangrijke Gentse architect Jan Baptist Simoens gerealiseerd.

De oprichting werd mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van de heer van Moerzeke

E.A.J. Van den Meersche en van de Gentse bisschop M.A. van der Noot. Structureel en historisch maakt het kerkship bijgevolg een onlosmakelijk geheel uit met de reeds beschermde exceptionele voorgevel, een voor een dorpskerk rijk uitgewerkte lijstgevel met frontonbekroning in een uitgesproken classicistische stijl.

Het archeologisch belang als oude kerksite wordt onder meer gestaafd door op het kerkhof zichtbare bouwresten van het aanvankelijk stenen zaalkerkje. Evenals de toewijding aan Sint-Martinus wijzen ze op de middeleeuwse oorsprong van de bidplaats wat betekenisvol is voor de occupatiegeschiedenis binnen de Scheldevallei.

De grafstenen gelegen in de kerkvloer zijn representatief voor het funerair erfgoed uit de 16de, 17de, en 18de eeuw. Zij getuigen van de vroegere begrafenisgebruiken en van de voorgeschiedenis van de kerk. Historisch-documentair zijn ze ook van belang als materiële relictten verwijzend naar lokale gezagdragers, geestelijken en prominente families.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De hoge kerktoren achter de centrale frontonbekroning van de opvallend uitgewerkte voorgevel van de kerk beklemtoont de symmetrische opstand van dit kunstig religieus bouwwerk. Zoals gebruikelijk voor een 18de-eeuwse basilicale kerk vertonen de zijgevels en koorzijde van het kerkgebouw een soberder uitvoering dan de voorgevel. In beide zijgevels is hetzelfde type omlijst getoogd venster aangebracht als in de voorgevel en de kroonlijsthoogte sluit er bij aan. Het venstertype en de Toscaanse zuilen binnenin de kerk zijn representatieve kenmerken voor de kerkenbouw van Jan Baptist Simoens.

Architecturaal gezien vormt het harmonieuze kerkinterieur een stilistisch homogeen geheel met de geornamenteerde accentuering van de rondbogige scheibogen en gordelbogen op versierde consoles, tot een representatief voorbeeld van classicistische kerkelijke bouwkunst uit de tweede helft van de 18de eeuw.

Artistieke waarde:

Artistiek vertegenwoordigt de Sint-Martinuskerk een belangrijk classicistisch werk uit het omvangrijke oeuvre van de invloedrijke en vooraanstaande Gentse architect Jan Baptist Simoens. Het overwegende 18de-eeuwse mobilair waarmee de kerk is uitgerust vormt een stilistisch samengaand ensemble dat het 18de-eeuwse kerkinterieur artistiek verrijkt en omvat een aantal stukken die producten zijn van voornamelijk Gentse kunstenaars.

De preekstoel en drie classicistische portiekaltaren van de vermaarde Gentse beeldhouwer Frans Allaert en twee altaardoeken van Pieter van Reysschoot zijn artistieke topstukken van de kerkuitrusting.

Daarnaast getuigen nog diverse meubelen zoals het koorgestoelte en vier biechtstoelen, en heiligenbeelden, ook uit de 19de eeuw, van kwalitatieve religieuze beeldhouwers- en schrijnwerkerskunst. Vier figuratieve glasramen waarmee het koor sinds 1874-1876 werd verrijkt getuigen van de glazenierskunst voortgebracht door de Brugse glazenier Samuel Coucke.

Sociaal-culturele waarde:

Ruimtelijk-structureel, contextueel en visueel neemt de Sint-Martinuskerk een dominante plaats in aan de bijzondere cultuurlandschappelijke ruimte gevormd door het driehoekige historische

dorpsplein van Moerzeke en is er een belangrijke component die de eigenheid, herkenbaarheid en identiteit ervan als historische dorpskern mee bepaalt.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

22 DEC. 2014

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS